

*Dr. Krajsovsky Gábor*¹: „A szeretet soha el nem fogy” (1 Kor 13,8.)²
— Megemlékezés Tóth Ilonáról, születésének 90. évfordulóján³

Igen Tisztelt Megemlékezők!

Ez az alkalom egy ünnep számunkra, mivel '56 Angyala (a fehér orvosi köpeny tisztasága) a forradalom és szabadságharc szimbólumává vált. Ezt a jelképet kellett Kádáréknak sárba tiporni.

Tóth Ilona VI. éves orvostanhallgatót 1957. június 28-án koholt vádak alapján halálra ítélték és kivégezték az akkori kommunista rendszer hóhérai. Tóth Ilonát és társait annak idején úgynevezett köztörvényes, nem pedig politikai „bűncselekmények” miatt ítélték el. Az '56-os szabadságharcosok köztörvényesítése kedvelt eszköze volt a kádári megtorló gépezetnek és propagandának, ami a szabadságharcosok teljes erkölcsi lejáratását szolgálta.⁴ Ezt követően 1958 januárjában Gegesi Kiss Pál orvostudományi egyetemi rektort kitüntetik a Magyar Szabadság Érdemrend bronz fokozatával.⁵

A koncepciók pert megelőző kihallgatások során történt fizikai kínzások és pszichés „megdolgozások” eredményeként Tóth Ilona is, akárcsak a többi vádlott-társa, tejesen abszurd, önterhelő vallomásokat tett, életszerűtlen cselekedeteket vállalt magára.⁶

A közelmúltban elhunyt Wittner Mária – akiről most én is tisztelettel emlékezem – mondotta róla a következőket: „Meggyőződésem, hogy lehetnek példaképek, de semmiképpen sem Kádár János, aki tömeggyilkos volt (és Tóth Ilonát is kivégeztette – KG) – ezt nem kell (és nem is szabad – KG) szépíteni és nosztalgiával tekinteni rá. Valódi példakép viszont Tóth Ilona, a szigorló orvos, akiről mára

¹ Krajsovsky Gábor gyógyszerész, a Semmelweis Egyetem Gyógyszerésztudományi Kara Szerves Vegytani Intézetének egyetemi docense

² Tóth Ilona mártír orvostanhallgató kivégzése hajnalán írt sorai makói keresztanyjának, Somogyi Mária zongoratanárnőnek.

³ 2022. október 22. Árpádföld, Tóth Ilona szülőháza

⁴ Földváryné Kiss Réka, a Nemzeti Emlékezet Bizottságának az elnöke
<https://tothilonka56.hu/>

⁵ Noszál Béla gyógyszerész professzornak a Semmelweis Egyetem Gyógyszerésztudományi Karán 2015. október 21-én elmondott ünnepi beszéde.
https://semmelweis.hu/hirek/files/2015/10/1956-okt%C3%B3ber-23_Noszal-Bela_beszed.pdf

⁶ Földváryné Kiss Réka, a Nemzeti Emlékezet Bizottságának az elnöke
<https://tothilonka56.hu/>

egyértelműen kiderült – sokakkal egyetemben –, hogy teljesen ártatlanul végezték ki! Vannak, akik még mindig gyilkosnak kiáltják ki és próbálják mocskolni Tóth Ilona alakját. Ezért a túlélőknek kell tisztára mosni az áldozatok emberségét, és igazságot kell tenni azoknak, akik életükben és holtukban is meggyalázva, arccal lefelé, megdrótozva ott fekszenek a földben. Bízom benne, hogy '56 üzenetét az ifjúság is magáénak érzi, megőrzi, és méltó módon emlékezik majd rá.”⁷

2001-ben a Fővárosi Bíróság a Tóth Ilona elleni 1957-es eljárást semmisnek nyilvánította. Tóth Ilona egyetemi szobra ma az Egyetem Nagyvárad téri Elméleti Tömbjének bejáratánál látható.

Koromnál fogva – mivel én 10 évvel 1956 után születtem – *szemtanúként* 1956-ról nem tudok beszélni. De a történelem 1956-tal kapcsolatban már ítél: *keményen és tisztán!* Az Egyetemnek az a részlege, ahol én dolgozom, és amely közel esik a Kilián Laktanyához és a Corvin közhöz – *történelmi* helyszínek! Ezek a helyeken több száz fiatal adta életét a legnagyobb eszméért: az emberi szabadságért. Őket erre nem kényszerítette senki, nem gondolkodtak azon, hogy ez megéri-e nekik, vagy sem és kifizetődik-e majd valamikor, vagy nem és hogy egyáltalán kifizetődik-e. Erre a válasz ma egyértelmű. Jövőt építeni csak a múlt *hiteles és igaz* ismeretének a birtokában és értékeinek a felhasználásával lehet; és ez minden korosztálynak a feladata. Hogy megérte-e ez az áldozat, előrelépve a hős szabadságharcosok nyomába, erre a kérdésre felelve *igennel* adhatjuk meg a választ.

⁷Felavatták Tóth Ilona mellszobrát <https://kultura.hu/felavattak-toth-ilona-mellszobrat/>